

Noorwegen: controverser over greep in oliefonds

22 mei 2024

De Noren hebben de olieopbrengsten goed bewaard. Het speciaal hiervoor opgerichte fonds telt nu al zo'n slordige €1.500 miljard en snel stijgend. Deze voor de pensioenen bedoelde spaarpot blijkt ook aantrekkelijk om de tekorten op de staatsbegroting aan te vullen. Met de oorlogen in Oekraïne en Gaza is deze pot weer de leverancier van de benodigde miljarden.

Foto: Oliemuseum in Stavanger (EZAZ)

Controverse over nieuwe uitgaven voor defensie

“Minister van Financiën Trygve Slagsvold Vedum, leider van de landelijke Center Party, houdt vol dat hij niet te diep in het spaarvarken van het land duikt, het enorme staatsinvesteringsfonds dat wordt gevoed door inkomsten uit olie en gas.” Dat schrijft [News in English](#) in een recent bericht.

Het zogenaamde oliefonds is bedoeld om de pensioenen voor toekomstige generaties veilig te stellen, maar het wordt elk jaar ook aangesproken om de tekorten op de staatsbegroting te dichten. Minister Vedum is nu van plan om er dit jaar 419 miljard NOK uit te halen, maar benadrukt dat de extra onttrekkingen van 9 miljard NOK binnen de overeengekomen uitgavenlimieten blijven (3 procent van de waarde van het fonds).

Het geld dat vanuit het oliefonds aan de staatsbegroting van dit jaar wordt toegevoegd zal de defensie-uitgaven met nog eens 7 miljard Noorse kronen verhogen. De financiële steun voor Oekraïne zal met hetzelfde bedrag worden verhoogd.

Noorwegen zal niet alleen voldoen aan de NAVO-doelstellingen, defensie-uitgaven gelijk aan 2 procent van het bruto nationaal product, maar ook helpen Oekraïne *“vrij en democratisch”* te houden onder Russische aanvallen, stelt de online krant. *“Het steunen van Oekraïne steunt ook de vrijheid en democratie van Noorwegen zelf”*, merkt de minister op. Het grootste deel van die 2% zullen besteed aan de aankoop van Amerikaanse wapensystemen en militair materieel.

Het putten uit het voor pensioenen bedoelde oliefonds ligt gevoelig. Critici menen dat het aanboren van het oliefonds om meer te investeren in defensie de inflatie en rentetarieven zou kunnen opdrijven en de pensioenen voor toekomstige generaties zou kunnen verlagen. Voorstanders voor deze greep in de kas stellen dat als Noorwegen of andere landen in Europa in handen vallen van dictators, hogere pensioenen niet veel zin zullen hebben.

Een rijk gevulde kas, dankzij Nederland

Het waren de Nederlanders die de Noren wakker schudden over de mogelijkheid om naar olie en gas te boren. Toen Nederland in de nacht van 14 augustus 1959

het Groningse aardgasveld ontdekte, volgens de Noren 'een van de grootste van de wereld', zo dicht bij de bevolkingscentra van Europa, begonnen Noorse proefboringen het zuidelijk deel van hun continentaal plat af te zoeken. Zij vermoedden dat het Groningse veld zich tot ver in de Noordzee uitstreckte. Het heeft de Noren geen windeieren gelegd. Het ene na het andere veld werd ontdekt en geëxploiteerd. Nog steeds vinden de Noren nieuwe velden.

[Meer feiten over de Noorse olie-exploitatie](#)

De opbrengsten van de verkoop van olie en gas worden door de Noorse staat in het hiertoe speciaal opgericht oliefonds gestort dat momenteel dit duizelingwekkende bedrag telt: NOK 17 508 695 836 433, en snel stijgend. In euro's 1.497.397.322.270,14, zeg maar bijna 1.500 miljard euro. ([Actuele stand](#))

Het afsnijden van Europa van het Russische aardgas onder gelijktijdige opening (in dezelfde week) van de Baltic Pipeline (van Noorwegen, via Denemarken naar Polen), maakt dat de Noorse teller nog sneller oploopt. Ook het met beton volstorten van de Groningse aardgasvelden betekent een geduchte marktpartij minder.

Muurschildering in het Noorse Stavanger. (Foto: EZAZ)